

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
Γραφείο Προέδρου Επιτροπής Περιβάλλοντος
& Φυσικών Πόρων Περιφερειακού
Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας
Ταχ. Δ/ση: ΝΕΟ Πατρών-Αθηνών 32
264 41 Πάτρα
Πληροφορίες: Καρακωνσταντή Μαρία-Ηλίζα
Τηλέφωνο: 2613 613517-8
e-mail: dd.tso@pde.gov.gr

Αριθ.Αποφ. 56/2023

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ 6

6^η ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Στην Πάτρα σήμερα, την 28^η Νοεμβρίου 2023 ημέρα Τρίτη και ώρα 10.30 στην αίθουσα συνεδριάσεων του Περιφερειακού Συμβουλίου στο ισόγειο του κτιρίου της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (Ν.Ε.Ο. Πατρών – Αθηνών 32 & Αμερικής) πραγματοποιήθηκε τακτική συνεδρίαση της Επιτροπής Περιβάλλοντος & Φυσικών Πόρων Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας, ύστερα από την υπ' αριθμ. πρωτ.: οικ./ΠΔΕ/ΕΠΦΠΣΔΕ/383361/260/24-11-2023 πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία εκδόθηκε νομότυπα και δόθηκε σε όλα τα τακτικά και τα αναπληρωματικά μέλη της Επιτροπής. Στην συνεδρίαση συμμετείχαν επί του συνόλου δέκα τριών (13) μελών τα παρακάτω μέλη:

1. Δημητρογιάννης Λάμπρος - Πρόεδρος της Επιτροπής
2. Χαλιμούδρα Αγγελική - Αντιπρόεδρος της Επιτροπής
3. Κοντογιάννης Γεώργιος - τακτικό μέλος της Επιτροπής
4. Σακελλαρόπουλος Παναγιώτης - τακτικό μέλος της Επιτροπής
5. Νικολακόπουλος Δημήτριος - τακτικό μέλος της Επιτροπής
6. Κόντης Κωνσταντίνος - τακτικό μέλος της Επιτροπής
7. Κωστακόπουλος Χρήστος - τακτικό μέλος της Επιτροπής
8. Μωραϊτης Νικόλαος - τακτικό μέλος της Επιτροπής
9. Κούστας Κωνσταντίνος - τακτικό μέλος της Επιτροπής

Στη συνεδρίαση δεν συμμετείχαν καίτοι προσκλήθηκαν τα τακτικά μέλη της Επιτροπής κ.κ. Γούδας Μιχαήλ, Γεωργακοπούλου - Μπάστα Δήμητρα, Μπαλαμπάνης Νικόλαος και Δριβίλας Δημήτριος.

Χρέη γραμματέων άσκησαν η Μαρία - Ηλίζα Καρακωνσταντή και η Τσούμα Βασιλική, υπάλληλοι της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. πρωτ.: 235306/4008/16-09-2020 (ΑΔΑ: 9ΠΛ17Λ6-ΒΨΞ) απόφαση του Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας.

Αφού διαπιστώθηκε η νόμιμη απαρτία ο Πρόεδρος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης.

Ακολούθως ο Πρόεδρος έθεσε προς συζήτηση το **11^ο θέμα ημερήσιας διάταξης** με τίτλο: «Γνωμοδότηση επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για την 2η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04)».

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής προκειμένου να ενημερώσει τα μέλη της επιτροπής παρέθεσε το υπ' αριθμ. πρωτ.: **ΠΔΕ/ΔΠΧΣ/383127/6499/23-11-2023** έγγραφο με τις απόψεις της Δ/σης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Π.Δ.Ε., το οποίο αναφέρει αναλυτικά τα κάτωθι:

Έχοντας υπόψη:

Η παρούσα **Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων** αφορά στην εκτίμηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή της **2^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ 04)** ενώ εξετάζει και τα σενάρια εναλλακτικών δυνατοτήτων.

Πρόκειται ουσιαστικά για τον 3^ο κύκλο διαχείρισης των Λεκανών απορροής ποταμών της χώρας, ο οποίος θα υλοποιηθεί με αυτή την δεύτερη αναθεώρησης του Σχεδίου διαχείρισης. Κατά τον δεύτερο κύκλο διαχείρισης, για την περιοχή μελέτης (ΥΔ ΕΛ04) έχει εκδοθεί η απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων με αρ. Ε.Γ.: οικ. 901 ΦΕΚ4681Β/29-12-2017 «Έγκριση της 1ης αναθεώρησης των σχεδίων διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και της αντίστοιχης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων». Σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ και κατ' εφαρμογή του Ν.3199/2003 και του Π.Δ. 51/2007.

Σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν. 5037/2023 (όπως αντικατέστησε το άρθρο 7 του ν.3199/2003, περί σχεδίων διαχείρισης), κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση εκπονεί Σχέδιο Διαχείρισης για την Περιοχή Λεκάνης Απορροής Ποταμών (Υδατικό Διαμέρισμα) αρμοδιότητάς της, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Εθνικής Στρατηγικής για τα Υδατα του άρθρου 6Α του σχετικού Νόμου ενώ μετά από αίτημα του Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, προς το αρμόδιο υπουργείο, το Σχέδιο Διαχείρισης είναι δυνατόν να καταρτίζεται ή να τροποποιείται από τη Γενική Διεύθυνση Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών εγκρίνεται με πράξη Υπουργικού Συμβουλίου, ύστερα από γνώμη του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (αρ. 32 Ν.5037/2023). Τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων (ΥΔ) της χώρας αναθεωρούνται και ενημερώνονται ανά εξαετία συνεπώς η παρούσα αναθεώρηση αφορά την περίοδο έως και το 2027.

Η εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, μέσω των Σχεδίων Διαχείρισης, έχει ως περιβαλλοντικό στόχο την επίτευξη, της καλής κατάστασης των επιφανειακών και υπογείων υδάτων και του καλού οικολογικού δυναμικού για τα ιδιαιτέρως τροποποιημένα ή τεχνητά υδατικά συστήματα. Η πρόληψη της υποβάθμισης καθώς και η αποκατάσταση των επιφανειακών και υπογείων υδατικών συστημάτων αποτελούν επίσης περιβαλλοντικό στόχο κάθε Σχεδίου διαχείρισης.

1. Περιγραφή του Σχεδίου ΛΑΠ ΥΔ ΕΛ04 της 2^{ης} αναθεώρησης

Σύμφωνα με τη ΣΜΠΕ και το αναρτημένο Προσχέδιο.

1.1. Γεωγραφικός Προσδιορισμός ΥΔ04

Το Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας ή Υδατικό Διαμέρισμα EL04, σύμφωνα με την κωδική του αρίθμηση, αποτελεί ένα από τα 14 Υδατικά Διαμερίσματα της χώρας. Εκτείνεται στο βόρειο τμήμα της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην οποία εμπίπτει και η μεγαλύτερη του έκταση. Περιλαμβάνει ακόμη μέρος των Περιφερειών Στερεάς Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, μικρό μέρος της Περιφέρειας Θεσσαλίας, και ελάχιστο μέρος της Περιφέρειας Ηπείρου. Τα γεωγραφικά του όρια αποτελούν το όρος Λάκμος προς τα βορειοδυτικά, ο ορεινός όγκος της Πίνδου, των Βαρδουσιών και της Γκιώνας προς τα ανατολικά, τα όρη Βάλτου και Αθαμανικά, ο Αμβρακικός Κόλπος και το Ιόνιο Πέλαγος προς τα δυτικά, ο Κορινθιακός Κόλπος και ο Πατραϊκός κόλπος προς τα νότια.

Η συνολική έκταση του διαμερίσματος είναι 10491,59 km², από τα οποία τα 309 km² ανήκουν στη Λευκάδα και τα 54 km² σε άλλα, μικρά νησιά.

Το ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (EL04) περιλαμβάνει τρεις κύριες υδρολογικές λεκάνες: του Αχελώου, του Ευήνου και του Μόρνου. Εκτός από τις τρεις κύριες λεκάνες, σημαντικό τμήμα του διαμερίσματος καταλαμβάνουν και οι λεκάνες των παραπόταμων του Αχελώου (Ταυρωπού, Τρικεριώτη, Αγραφιώτη και Ίναχου) και άλλα μικρότερα υδατορεύματα (π.χ. Ξηροπόταμος, Αράπης κλπ.). Επισημαίνεται ωστόσο ότι η υπολεκάνη του π. Ταυρωπού (Μέγδοβα), ανάντη του φράγματος Πλαστήρα, έκτασης 161 km², αν και υδρολογικά ανήκει σε αυτή του Αχελώου, από διαχειριστική σκοπιά εντάσσεται σε αυτή του Πηνειού (δηλαδή στο Υδατικό Διαμέρισμα 08), καθώς το σύνολο, πρακτικά, των υδατικών πόρων της εκτρέπονται προς την πλευρά της Θεσσαλίας. Παρόμοια, το σύνολο των υδατικών πόρων της υπολεκάνης του Μόρνου, ανάντη του ομώνυμου φράγματος, και μέρος των υδατικών πόρων της υπολεκάνης του Ευήνου, ανάντη του φράγματος Αγίου Δημητρίου, εκτρέπονται προς το ΥΔ Αττικής (EL06) για την ύδρευση της Αθήνας.

Τα όρια των κυριότερων υδρολογικών λεκανών καθορίζονται από τις ακόλουθες οροσειρές:

Λεκάνη Αχελώου: Δυτικά: Θύαμο, Μακρύ, Βάλτος, Αθαμάνια. Βορειοδυτικά: Λάκμος. Ανατολικά: Πίνδος, Τυμφρηστός, Οξιά, Παναιτωλικό.

Λεκάνη Ευήνου: Βόρεια, βορειοδυτικά: Παναιτωλικό. Βορειοανατολικά: Βαρδούσια. Νοτιοανατολικά: όρη Ναυπακτίας και Αράκυνθος.

Λεκάνη Μόρνου: Γκιώνα, Οίτη:

α) Λεκάνη Απορροής του ποταμού Αχελώου (EL0415), η οποία έχει έκταση 7526,22 km² και περιλαμβάνει τους κύριους ποταμούς: Αχελώο με μήκος 220 km, Αγραφιώτη με μήκος 33 km, Ταυρωπό με μήκος 52 km, Ίναχο με μήκος 35 km και Κρικελιώτη με μήκος 37 km. Όλοι οι τελευταίοι αποτελούν παραπόταμους τους Αχελώου. Η μέση κλίση των ορεινών λεκανών των ποταμών αυτών κυμαίνεται από 18 έως 30%. Η ΛΑΠ Αχελώου περιλαμβάνει, επίσης, τις φυσικές λίμνες Τριχωνίδα, Λυσιμαχία, Οζερό, Βουλκαριά, Αμβρακία, Σαλτίνη και τις τεχνητές λίμνες Κρεμαστών, Ταυρωπού, Καστρακίου και Στράτου.

β) Λεκάνη Απορροής του ποταμού Ευήνου (EL0420), η οποία έχει έκταση 1343,53 km² και περιλαμβάνει κυρίως τον ποταμό Ευήνο με μήκος 93 km καθώς και την τεχνητή λίμνη Ευήνου με έκταση 2,89 km². Μέρος των υδατικών πόρων της υπολεκάνης του Ευήνου, ανάντη του φράγματος Αγίου Δημητρίου, εκτρέπονται προς το Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής (06) για την ύδρευση της Αθήνας.

γ) Λεκάνη Απορροής του ποταμού Μόρνου (EL0421), η οποία έχει επιφάνεια 1258,95 km² και περιλαμβάνει κυρίως τον ποταμό Μόρνο με μήκος 60 km καθώς και την τεχνητή λίμνη Μόρνου με έκταση 14,80 km². Το σύνολο των υδατικών πόρων της υπολεκάνης του Μόρνου, ανάντη του ομώνυμου φράγματος, εκτρέπονται προς το Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής (06) για την ύδρευση της Αθήνας.

δ) Τη Λεκάνη Απορροής Λευκάδας (EL0444), η οποία έχει επιφάνεια 362,89 km² και δεν περιλαμβάνει κύριους ποταμούς, ούτε λίμνες.

1.2. Υφιστάμενη κατάσταση υδατικών συστημάτων στο ΥΔ EL04

ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΑ ΥΔΑΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ (ΥΣ)

Σύμφωνα με το Σχέδιο της 2^{ης} αναθεώρησης, στο ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (EL04) προσδιορίστηκαν συνολικά 121 επιφανειακά και 26 Υπόγεια υδατικά συστήματα.

Με βάση τα αποτελέσματα της ταξινόμησης της οικολογικής και χημικής κατάστασης, από τα 96 ποτάμια ΥΣ στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (EL04), 66 ποτάμια ΥΣ (ποσοστό 68,75%) βρίσκονται σε καλή οικολογική κατάσταση, 26 ποτάμια ΥΣ (ποσοστό 27,08%) βρίσκονται σε μέτρια οικολογική κατάσταση / κατώτερο του καλού οικολογικό δυναμικό, 4 ποτάμια ΥΣ (ποσοστό 4,17%) βρίσκονται σε ελλιπή οικολογική κατάσταση, 87 ποτάμια ΥΣ (ποσοστό 89,58%) βρίσκονται σε καλή χημική κατάσταση και 9 ποτάμια ΥΣ (ποσοστό 9,38%) βρίσκονται σε κατώτερη της καλής χημική κατάσταση.

Όσον αφορά στα 6 ποτάμια ΙΤΥΣ Λιμναίου χαρακτήρα (ταμειυτήρες) του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04), στο σύνολό τους ταξινομούνται σε καλό και ανώτερο οικολογικό δυναμικό και σε καλή χημική κατάσταση.

Όσον αφορά στις φυσικές λίμνες του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04), 2 λιμναία ΥΣ (ποσοστό 40%) βρίσκονται σε καλή οικολογική κατάσταση, 1 λιμναίο ΥΣ (ποσοστό 20%) βρίσκεται σε μέτρια οικολογική κατάσταση, 1 λιμναίο ΥΣ (ποσοστό 20%) βρίσκεται σε ελλιπή οικολογική κατάσταση και 1 λιμναίο ΥΣ (ποσοστό 20%) βρίσκεται σε κακή οικολογική κατάσταση, ενώ και τα πέντε λιμναία ΥΣ του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας βρίσκονται σε καλή χημική κατάσταση.

Ως προς τα 5 μεταβατικά ΥΣ στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04), 2 μεταβατικά ΥΣ (ποσοστό 40%) βρίσκονται σε καλή οικολογική κατάσταση, 2 μεταβατικά ΥΣ (ποσοστό 40%) βρίσκονται σε μέτρια οικολογική κατάσταση και 1 μεταβατικό ΥΣ (ποσοστό 20%) βρίσκεται σε ελλιπή οικολογική κατάσταση. Επιπρόσθετα, 4 μεταβατικά ΥΣ (ποσοστό 80%) βρίσκονται σε καλή χημική κατάσταση και 1 μεταβατικό ΥΣ (ποσοστό 20%) βρίσκεται σε κατώτερη της καλής χημική κατάσταση.

Από τα 9 παράκτια ΥΣ στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04) 4 παράκτια ΥΣ (ποσοστό 44,44%) βρίσκονται σε καλή οικολογική κατάσταση, 4 παράκτια ΥΣ (ποσοστό 44,44%) βρίσκονται σε μέτρια οικολογική κατάσταση / κατώτερο του καλού οικολογικό δυναμικό, 1 παράκτιο ΥΣ (ποσοστό 11,11%) βρίσκεται σε ελλιπή οικολογική κατάσταση ενώ και τα 9 παράκτια ΥΣ στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04) βρίσκονται σε καλή χημική κατάσταση.

Στο Υδατικό Διαμέρισμα της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, στο χωρικό κομμάτι της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, κατάσταση κατώτερη της καλής παρουσιάζουν τα ΕΥΣ Αγριλιάς Ρ1, Αχελώος Π5, Δίμηκος, η ενωτική τέφρος, και η τάφρος υπερχείλισης της Οζερού. Ενώ η κατάσταση των Αχελώος Π1, Π2, Π4, χαρακτηρίζεται ως Ελλιπής. Η λίμνη Λυσιμαχία εμφανίζει μέτρια συνολική κατάσταση και η Οζερός Ελλιπής. Όσον αφορά τα μεταβατικά ΥΣ η Λιμνοθάλασσα Αιτωλικού παρουσιάζει μέτρια κατάσταση και η Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου (Κεντρική, Κλείσσοβα) Ελλιπής. Τέλος από τα παράκτια ΥΣ μέτρια κατάσταση παρουσιάζει το Δυτ. Εσωτερικό αρχιπέλαγος Ιονίου (Εχινάδες) και ο Όρμος Βασιλικής και Ελλιπής ο Νότιος Αμβρακικός κόλπος

ΥΠΟΓΕΙΑ ΥΔΑΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ (ΥΣ)

Στο Υδατικό Διαμέρισμα της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04) αναγνωρίστηκαν 26 υπόγεια υδατικά συστήματα εκ των οποίων 2 υπόγεια ΥΣ (Σύστημα Ανοιξιιάτικου – Λουτρού Αμφιλοχίας ΕΛ0400040 και Σύστημα Βασιλικής – Νυδρίου – Λευκάδας ΕΛ0400170) αξιολογήθηκαν ότι βρίσκονται σε κακή ποσοτική κατάσταση και 1 υπόγειο ΥΣ (Σύστημα Ανοιξιιάτικου – Λουτρού Αμφιλοχίας ΕΛ0400040) αξιολογήθηκε σε κακή ποιοτική (χημική) κατάσταση.

1.3. Υφιστάμενα Περιβαλλοντικά Προβλήματα και Πιέσεις για το υπό μελέτη ΥΔ ΕΛ04

Ως σημαντικότερα διαχειριστικά θέματα νερών στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας αξιολογούνται τα ακόλουθα:

Ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων

Οι σημαντικότερες πιέσεις που εντοπίζονται στο Υδατικό Διαμέρισμα της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας σχετίζονται κυρίως με την κτηνοτροφική, τη βιομηχανική δραστηριότητα και τη συγκέντρωση μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας (αλμυρού και γλυκού νερού). Συγκεκριμένα στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, συγκεντρώνονται περίπου σαράντα οργανωμένες πτηνοκτηνοτροφικές μονάδες, η πλειοψηφία των οποίων είναι μονάδες εκτροφής βοοειδών και χοίρων, ενώ το σύνολο των μη εσταβλισμένων μονάδων αιγοπροβάτων και βοοειδών φτάνει να επιφέρει πάνω από το 40% του συνολικού οργανικού ρυπαντικού φορτίου που εν δυνάμει καταλήγει στα επιφανειακά ΥΣ του Υδατικού Διαμερίσματος.

Στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας καταγράφονται συνολικά περίπου σαράντα πέντε μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας, οι οποίες χωροθετούνται κυρίως στις ακτές του εσωτερικού Αρχιπελάγους Ιονίου, στις Ακτές της Αιτωλοακαρνανίας του Κορινθιακού Κόλπου, στις ακτές του Αμβρακικού Κόλπου, καθώς και σε τμήματα του ποταμού Καρπενησιώτη.

Έχουν καταγραφεί, επίσης, πάνω από διακόσιες βιομηχανικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην αξιοποίηση προϊόντων του πρωτογενούς τομέα παραγωγής (βιομηχανία τροφίμων).

Έντονη κτηνοτροφική δραστηριότητα εντοπίζεται στη ΛΑΠ Αχελώου, με ένα μεγάλο μέρος των μονάδων να συγκεντρώνεται στον Αχελώο και τις παραλίμνιες περιοχές της Βουλκαρίας και Λυσιμαχίας. Επίσης στη ΛΑΠ Αχελώου παρατηρείται συγκέντρωση βιομηχανικής δραστηριότητας, που αφορά κυρίως ελαιοτριβεία (περίπου ογδόντα μονάδες) και εγκαταστάσεις παραγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων, καθώς και περίπου τριάντα

μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας αλμυρού νερού. Παρόμοια, αλλά πολύ μικρότερης έκτασης πίεσης εντοπίζονται στις υπόλοιπες ΛΑΠ.

Απολήψεις νερού από ποτάμια και λίμνες

Τα επιφανειακά υδατικά συστήματα που υφίστανται υψηλή απόληψη είναι:

- το τμήμα του π. Ταυρωπού που εκτείνεται 12 km κατάντη της λίμνης Πλαστήρα (λόγω της ύδρευσης της Καρδίτσας και της άρδευσης του ΤΟΕΒ Ταυρωπού στη νοτιοδυτική πεδιάδα της Θεσσαλίας μέσω του ταμιευτήρα Ταυρωπού),
- το τμήμα του π. Αχελώου μήκους περίπου 10 km αμέσως κατάντη του φράγματος Στράτου, το οποίο υφίσταται ολική εκτροπή της ροής του,
- το τμήμα του π. Μόρνου που εκτείνεται αμέσως μετά το φράγμα του Μόρνου έως τις εκβολές του (λόγω της ύδρευσης της Αθήνας μέσω του ταμιευτήρα Μόρνου) και
- το τμήμα του π. Ευήνου που εκτείνεται 26,5 km κατάντη του φράγματος Ευήνου (λόγω της ύδρευσης της Αθήνας και άρδευσης των γύρω περιοχών).
- το ΥΣ Τάφρος Βαλτί από όπου αρδεύεται ο ΤΟΕΒ Λεσινίου.

Σε ότι αφορά τις απολήψεις σε ετήσια βάση από ταμιευτήρες, οι τεχνητές λίμνες που υφίστανται υψηλή απόληψη είναι η τεχνητή λίμνη του Ταυρωπού, η τεχνητή λίμνη του Ευήνου και η τεχνητή λίμνη του Μόρνου.

Συμπερασματικά, στο Υδατικό Διαμέρισμα της Δυτικής Ελλάδας, τα επιφανειακά υδατικά συστήματα δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα υπερβολικής εκμετάλλευσης, παρόλο που η άρδευση γίνεται κατά κύριο λόγο από επιφανειακά νερά. Η ευρύτερη περιοχή της λεκάνης απορροής του π. Αχελώου χαρακτηρίζεται από μεγάλη επάρκεια νερού σε σχέση με τις συνολικές της ανάγκες. Προβλήματα υπερβολικής εκμετάλλευσης εμφανίζονται μόνο σε ποτάμια συστήματα ταμιευτήρων ή τμημάτων ποταμών κατάντη φραγμάτων, γεγονός που καθιστά έντονη την ανάγκη λήψης μέτρων επαρκούς περιβαλλοντικής παροχής ειδικά κατά τους θερινούς μήνες σε σχέση με τις υφιστάμενες θερινές αρδευτικές απολήψεις.

Σημειώνεται πάντως ότι στα αρδευτικά δίκτυα της πεδιάδας Αχελώου σημειώνονται ορισμένες φορές πολύ υψηλές καταναλώσεις αρδευτικού νερού οι οποίες οφείλονται

- στην παλαιότητα και ενίοτε ελλιπή συντήρηση των αρδευτικών υποδομών μεταφοράς νερού
- στην δυσκολία συντονισμού της ενεργειακής και αρδευτικής χρήσης του νερού του π. Αχελώου
- στην κακή οργανωτική και οικονομική κατάσταση ορισμένων ΤΟΕΒ και του ΓΟΕΒ.

Υδρομορφολογικές αλλοιώσεις

Οι υδρομορφολογικές αλλοιώσεις που υφίστανται τα επιφανειακά υδατικά συστήματα στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας συνίστανται σε επεμβάσεις που αφορούν κυρίως φράγματα απολήψεων και υδροηλεκτρικά φράγματα, με τη συνεπαγόμενη ρύθμιση της ροής κατάντη αυτών, αλλά και διευθετήσεις τμημάτων ποταμών, ρύθμιση λιμναίου ισοζυγίου και επεμβάσεις σε ακτές. Οι υπόψη επεμβάσεις, μεταβάλλουν ουσιαστικά το χαρακτήρα των υδατικών συστημάτων λόγω της ανθρώπινης δραστηριότητας που αφορά στην εξυπηρέτηση αναγκών άρδευσης, ύδρευσης, παραγωγής ενέργειας, αντιπλημμυρικής προστασίας. Για αυτό το λόγο τα επιφανειακά συστήματα που υφίστανται τις επεμβάσεις αυτές προσδιορίζονται ως Ιδιαιτέρως Τροποποιημένα.

Περιορισμοί – Δεσμεύσεις

Ορισμένες επεμβάσεις, όπως π.χ. ο εκσυγχρονισμός παλαιών αρδευτικών δικτύων αλλά και άλλες απαιτούν διάθεση οικονομικών πόρων που δεν είναι δεδομένοι στο σημερινό περιβάλλον περιορισμένων δημοσίων επενδύσεων.

Ποσοτική διαχείριση υπόγειων υδάτων

Ως προς τα υπόγεια υδατικά συστήματα, το υδατικό διαμέρισμα της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας είναι πλούσιο σε υπόγεια νερά. Η γεωλογική δομή και το μεγάλο ύψος βροχής έχει συντελέσει στη δημιουργία εκτεταμένων υπόγειων υδροφοριών τόσο στις δύο κύριες πεδινές εκτάσεις (προσχωματικά πεδία) όσο και στους ορεινούς ανθρακικούς όγκους (ασβεστόλιθοι) που αναπτύσσονται στην περίμετρο των πεδινών εκτάσεων και στα πλέον ορεινά. Μικρότερης επίσης σημασίας υπόγειες υδροφορίες αναπτύσσονται τόσο σε μικρές πεδινές εκτάσεις όπως επίσης και σε ορεινές ή λοφώδεις εκτάσεις όπου οι μικρού δυναμικού υπόγειες υδροφορίες καλύπτουν τοπικές ανάγκες ύδρευσης και άρδευσης.

Η εκμετάλλευση των υπογείων υδροφοριών (υπόγεια υδατικά συστήματα) στη Δυτική Στερεά Ελλάδα δεν ήταν ποτέ εντατική. Αιτία για το γεγονός αυτό είναι η υπερπροσφορά επιφανειακού νερού ιδιαίτερα μετά την κατασκευή των εγγειοβελτιωτικών έργων στις κύριες πεδινές εκτάσεις.

Στο επίπεδο του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς σε καθεστώς υπερεκμετάλλευσης βρίσκονται τα υπόγεια συστήματα **Ανοιξιάτικου - Λουτρού Αμφιλοχίας** και **Βασιλικής - Νυδρίου - Λευκάδας**. Σε αυτά η

υπερεκμετάλλευση συνοδεύεται από έντονη υφαλμύριση λόγω διείσδυσης της θάλασσας στο σύστημα Ανοιξιάτικου-Λουτρού Αμφιλοχίας και τοπικά μόνο στην περίπτωση της Λευκάδας. Και στα δύο συστήματα που είναι ανοιχτά στη θάλασσα παρατηρείται τοπική υπερεκμετάλλευση που έχει ως αποτέλεσμα την διατάραξη του ισοζυγίου και την υφαλμύριση.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του Υδατικού Διαμερίσματος αποτελούν οι αυξημένες τιμές φυσικού υποβάθρου για τα θειικά ιόντα σε Υπόγεια Υδατικά Συστήματα στο δυτικό τμήμα της λεκάνης του Αχελώου λόγω της ανάπτυξης τριαδικών ασβεστολιθικών λατυποπαγών με γύψους (Αμφιλοχία-Λεσίνι), όσο και νεογενών γύψων (Λευκάδα).

Επάρκεια και καλή ποιότητα πόσιμου νερού

Στο χερσαίο τμήμα του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, τα προβλήματα που παρουσιάζονται με την τροφοδοσία σε πόσιμο νερό έχουν να κάνουν περισσότερο με τεχνικά, οικονομικά και οργανωτικά προβλήματα και με τοπική ποιοτική επιβάρυνση υπόγειου νερού λόγω υψηλών συγκεντρώσεων θειικών ιόντων (SO₄) φυσικής προέλευσης σε κάποια από τα υπόγεια υδατικά συστήματα και λιγότερο με ανεπάρκεια υδάτινων πόρων. Στο νησιωτικό τμήμα όμως του Διαμερίσματος, δηλαδή στην Λευκάδα και τα γύρω μικρά νησιά, παρουσιάζεται πρόβλημα ανεπάρκειας υδάτινων πόρων κατά την θερινή περίοδο, οπότε η παρουσία μεγάλου αριθμού επισκεπτών – παραθεριστών αυξάνει πολύ την ζήτηση πόσιμου νερού.

Η ποιότητα του πόσιμου νερού όπως αυτή πιστοποιείται από την Οδηγία ΕΕ 2020/2184 και την αντίστοιχης ΚΥΑ Δ1(δ)/ΓΠ οικ. 27829 (ΦΕΚ 3525 Β'/2023) και τις σχετικές εκθέσεις εφαρμογής, με πιο πρόσφατη την έκθεση εφαρμογής της περιόδου 2017-2019, κρίνεται ικανοποιητική, ενώ οι ελάχιστες καταγεγραμμένες αστοχίες αφορούν σε μικροβιολογικές παραμέτρους παρακολούθησης, για τις οποίες έχουν ληφθεί τα απαιτούμενα μέτρα ελέγχου και αποκατάστασης.

1.4. Πρόγραμμα Μέτρων

Για την επίτευξη του περιβαλλοντικού στόχου της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, προτείνεται από το Σχέδιο της 2^{ης} Αναθεώρησης μία σειρά μέτρων, τα οποία διακρίνονται σε **Βασικά** και **Συμπληρωματικά**. Τα βασικά μέτρα, σύμφωνα με την παραγρ. 3 του Άρθρου 11 της Οδηγίας, αποτελούν τις στοιχειώδεις απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται για την προστασία των υδάτων και περιλαμβάνουν δύο βασικές ομάδες.

- ΟΜΑΔΑ I - Μέτρα για εφαρμογή Κοινοτικής και Εθνικής Νομοθεσίας για την προστασία των υδάτων.
- ΟΜΑΔΑ II - Άλλες Κατηγορίες Βασικών Μέτρων.

Στη συνέχεια, όπου κρίνεται ότι τα βασικά μέτρα δεν επαρκούν για την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, εξετάζονται και προτείνονται **συμπληρωματικά μέτρα**, σύμφωνα με τις παρ. 4 & 5 του Άρθρου 11 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ (παρ. 5 & 6 του Άρθρου 12 του ΠΔ 51/2007) στις περιπτώσεις όπου κρίνονται απαραίτητα για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων που έχουν καθορισθεί.

Τα συμπληρωματικά αυτά μέτρα συνήθως διακρίνονται στις εξής κατηγορίες μέτρων:

i. Νομοθετικά μέτρα, ii. Διοικητικά μέτρα, iii. Οικονομικά ή φορολογικά μέτρα, iv. Περιβαλλοντικές συμφωνίες μετά από διαπραγμάτευση, v. Έλεγχοι εκπομπής ρύπων, vi. Κώδικες Ορθών Πρακτικών, vii. Ανασύσταση και αποκατάσταση περιοχών υγροτόπων, viii. Έλεγχος απολήψεων, ix. Μέτρα διαχείρισης της ζήτησης, x. Μέτρα αποτελεσματικότητας και επαναχρησιμοποίησης, xi. Έργα δομικών κατασκευών, xii. Εγκαταστάσεις αφαλάτωσης, xiii. Έργα αποκατάστασης, xiv. Τεχνητός εμπλουτισμός ΥΥΣ, xv. Εκπαιδευτικά μέτρα, xvi. Έργα έρευνας, ανάπτυξης και επίδειξης και xvii. Λοιπά συμπληρωματικά μέτρα

Τα μέτρα που προτείνονται στο αναθεωρημένο σχέδιο και περιγράφονται στην παρούσα ΣΜΠΕ αποτελούν είτε συνέχεια των μέτρων του εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης της 1^{ης}; αναθεώρησης, είτε τροποποίηση/εξειδίκευση αυτών. Επίσης προτείνονται νέα μέτρα στις περιπτώσεις που αυτό κρίνεται απαραίτητο για την επίτευξη των στόχων του σχεδίου.

2. Εναλλακτικές λύσεις

Στα πλαίσια κατάρτισης της 2^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04) εξετάστηκαν οι διάφορες εναλλακτικές δυνατότητες, συμπεριλαμβανομένης και της μηδενικής λύσης, οι οποίες θα μπορούσαν να προταθούν αντί της προτεινόμενης 2ης Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμού του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04). Ειδικότερα:

- **Μηδενική Λύση:** Δεν τίθεται σε εφαρμογή η 2η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης του ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και παραμένουν σε ισχύ τα μέτρα που απορρέουν από την εφαρμογή της εγκεκριμένης 1ης Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης, καθώς και τα μέτρα και οι ρυθμίσεις που απορρέουν από την εφαρμογή

των διατάξεων άλλων κοινοτικών Οδηγιών, του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου της χώρας, καθώς και συναφών σχεδίων και προγραμμάτων.

- **Κύρια Λύση (προτεινόμενο σενάριο):** Εφαρμόζεται η 2η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης του ΥΔ της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, όπως αυτό περιγράφεται αναλυτικά στο Κεφάλαιο 4 της παρούσας μελέτης και το οποίο βασίζεται στα διαθέσιμα επικαιροποιημένα δεδομένα της κατάστασης των υδάτων, σε αποτελέσματα δράσεων που έχουν υλοποιηθεί μέχρι σήμερα, εν δυνάμει κενών του προηγούμενου εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης και πιθανών νέων απαιτήσεων που έχουν προκύψει με την εφαρμογή των προβλεπόμενων στην Οδηγία 2000/60/ΕΚ.

- **Εναλλακτική Λύση:** Εφαρμόζεται η 2η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης του ΥΔ της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, όπως αυτό περιγράφεται αναλυτικά στο Κεφάλαιο 4 της παρούσας μελέτης και το οποίο βασίζεται στα διαθέσιμα επικαιροποιημένα δεδομένα της κατάστασης των υδάτων, σε αποτελέσματα δράσεων που έχουν υλοποιηθεί μέχρι σήμερα, εν δυνάμει κενών του προηγούμενου εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης και πιθανών νέων απαιτήσεων που έχουν προκύψει με την εφαρμογή των προβλεπόμενων στην Οδηγία 2000/60/ΕΚ.

Βάσει συγκριτικής αξιολόγησης, έχοντας ως βάση αξιολόγησης κριτήρια περιβαλλοντικά, κοινωνικά, αναπτυξιακά και οικονομικά, των εναλλακτικών αυτών σεναρίων, η ΣΜΠΕ προκρίνει ότι η προτεινόμενη 2η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης (Κύρια Λύση) αποτελεί την προτιμητέα περιβαλλοντικά λύση.

3. Παρατηρήσεις προτάσεις επί Μέτρων και διαδικασιών

3.1 Χρόνος Διαβούλευσης: Μεταξύ άλλων στο αρ. 14 της Οδηγίας 2000/60ΕΚ τίθενται τα χρονικά περιθώρια διαβούλευσης. Έτσι το αντίγραφο του προσχεδίου διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού δημοσιοποιείται τουλάχιστον ένα έτος πριν από την έναρξη της περιόδου στην οποία αναφέρεται το σχέδιο ενώ τα κράτη μέλη παρέχουν προθεσμία τουλάχιστον έξι μηνών για την υποβολή γραπτών παρατηρήσεων προκειμένου να υπάρξει δυνατότητα ενεργού συμμετοχής και διαβουλεύσεων και όπου χρειάζεται κατόπιν σχετικής αίτησης, παρέχεται πρόσβαση σε βοηθητικά έγγραφα και πληροφορίες που χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνηση του προσχεδίου διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού. Σύμφωνα όμως με την παρ. 4 του άρθρου 32 του ν. 5037/2023 που τροποποίησε το άρθρο 7 του ν. 3199/2003 σχετικά με τη διαβούλευση η ανάρτησή του προσχεδίου σε δημόσια διαβούλευση, διαρκεί για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών. Διαπιστώνεται ότι και στην παρούσα διαδικασία όπως και στην προηγούμενη αναθεώρηση ο χρόνος δημοσιοποίησης – διαβούλευσης είναι «συμπιεσμένος» στο εξάμηνο και χωρίς ανάρτηση υποστηρικτικών κειμένων.

3.2 Στα προσχέδια της 2^{ης} αναθεώρησης που είναι αναρτημένα στο σχετικό ιστοχώρο του ΥΠΕΝ και της Γενικής Διεύθυνσης Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας προς διαβούλευση δεν έχουν αναρτηθεί όλα τα υποστηρικτικά κείμενα, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των διαχειριστικών σχεδίων και η ανάρτησή τους είναι σημαντική στη φάση της διαβούλευσης. Συνολικά έως σήμερα δεν έχουν αναρτηθεί υποστηρικτικά κείμενα.

- Ενδεικτικά στο προσχέδιο ΕΛ04, Κεφ 2.1.2 παρουσιάζεται υλοποίηση 32 μέτρων της 1^{ης} αναθεώρησης έναντι συνολικά 66 μέτρων απουσιάζει όμως η τεκμηρίωση που θα έπρεπε να είναι αναρτημένη για την αποτελεσματικότητα των μέτρων και τον βαθμό συμβολής τους στο στόχο της οδηγίας (κείμενο τεκμηρίωσης: Προγράμματα βασικών και συμπληρωματικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης του κόστους τους σε σχέση με την αποδοτικότητά τους»). Ανάλογα, το επίπεδο εμπιστοσύνης των αποτελεσμάτων της χημικής ταξινόμησης των ΕΥΣ είναι μέτριο ή χαμηλό σε μεγάλο αριθμό ΥΣ ενώ και στην ταξινόμηση των ΥΣ απουσιάζουν τα σχετικά υποστηρικτικά κείμενα για την μεθοδολογία και τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν.

- Το Παραδοτέο «Επικαιροποιημένη Μεθοδολογία ανάλυσης ανθρωπογενών πιέσεων και των επιπτώσεών τους στα επιφανειακά και στα υπόγεια υδατικά συστήματα» επίσης δεν είναι αναρτημένο στη διαβούλευση. Συνεπώς θα πρέπει να διευκρινιστεί εάν τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για εγκαταστάσεις όπως ελαιοτριβεία και κτηνοτροφικές μονάδες είναι πλήρη. Δηλαδή εάν ο αριθμός αυτών των μονάδων, βάσει των οποίων εκτιμήθηκαν οι πιέσεις αντικατοπτρίζει το σύνολο των αδειοδοτημένων ή μη εγκαταστάσεων στις ΛΑΠ ή είναι μόνο αυτές που έχουν λάβει άδεια μετά το 2012 ή νεότερες, καθώς και τι ποσοστό αντιπροσωπεύουν στις ΛΑΠ αριθμητικά και ως παραγόμενη ποσότητα σχετικών ρύπων.

3.3 Δείκτες παρακολούθησης, αποτελεσματικότητας: Στα προσχέδια δεν παρατίθενται ποσοτικοί δείκτες παρακολούθησης, αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των προτεινόμενων μέτρων με αποτέλεσμα να μην είναι σαφής ο τρόπος μέτρησης της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής των μέτρων. Επιπλέον στις ΣΜΠΕ της πρώτης αναθεώρησης παρότι γίνονταν αναφορά δεικτών αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας δεν φαίνεται πούθενά εάν αυτοί έχουν μετρηθεί και αν έχει εκτιμηθεί έτσι η αποτελεσματικότητα εφαρμογής των μέτρων που υλοποιήθηκαν στην 1^η αναθεώρηση.

3.4 Αρμοδιότητες - Συντονισμός: Στο προσχέδιο κεφ 3.4.2 Κύριες Αρμοδιότητες, παρατίθενται το Σχήμα 3-2: Απεικόνιση αρμόδιων αρχών για την προστασία των υδάτων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο ενώ στον πίνακα 3-6: Ρόλος αρμόδιων αρχών για τη διαχείριση και προστασία των Υδάτων Σύμφωνα με αυτά η οι Περιφέρειες έχουν συμπληρωματικό ρόλο στην εφαρμογή των μέτρων, στη συμμετοχή του κοινού και στην επιβολή κανονισμών. Ξεκάθαρα η πολιτική προστασίας υδάτων ασκείται από της ΓΔΥ του ΥΠΕΝ και τις Δνσεις Υδάτων της Αποκεντρωμένης. Συνεπώς Οι ΟΤΑ καλούνται να φέρουν το βάρος υλοποίησης χωρίς καθορισμένα χρηματοδοτικά εργαλεία ή/και εξειδικευμένους πόρους στα είδη υπάρχοντα Χρηματοδοτικά εργαλεία καθώς και εξειδικευμένο προσωπικό στις αρμόδιες υπηρεσίες.

Επιπλέον υιοθετείται κοινό σχήμα ρόλων Κεφ 3.4.2 (ΕΛ04 σελ. 95) όπως και στη 1η αναθεώρηση:

Διαπιστώνεται ότι:

- τον ρόλο της Υλοποίησης των ΣΔΛΑΠ σε περιφερειακό επίπεδο έχει το Τμ. Υδροοικονομίας και τα τοπικά Τμ. Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας των ΠΕ της ΔΙΠΕΧΩΣΧ της Π.Δ.Ε. σε αλληλεπίδραση με την Δ/νση Υδάτων και τον Περιφερειάρχη.
- Επιπλέον η εφαρμογή των κύριων νέων Μέτρων, τα οποία αφορούν την Αναβάθμιση της οργανωτικής λειτουργίας των Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων γίνεται σε αλληλεπίδραση μεταξύ Περιφερειάρχη και ΟΕΒ και Δ/νσης Υδάτων απευθείας με ΟΕΒ
- Τέλος όλες οι λοιπές υπηρεσίες της Περιφέρειας (Δ/νσεις Τεχνικών Έργων, Αγροτικής Οικονομίας-Κτηνιατρικής, Υγείας κ.α) έχουν υποστηρικτικό ρόλο και αλληλεπίδραση με τον Περιφερειάρχη μόνο.

Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι η Δ/νση Υδάτων Δ. Ελλάδας της Αποκεντρωμένης έχει συντονιστικό ρόλο με τις υπηρεσίες της Π.Δ.Ε. είτε άμεσα ή έμμεσα χωρίς να υπάρχει κεντρικό εποπτικό σχήμα στο σύνολο της Περιφέρειας γεγονός που πιθανά θα εξακολουθεί να δημιουργεί δυσλειτουργία στο συντονισμό και την εφαρμογή των μέτρων καθώς και στην συνέργεια με άλλες υπηρεσίες και άλλα σχέδια ΣΔΚΠ, ΠΕΣΠΚΑ κλπ.

3.5 Ρόλος των φορέων υλοποίησης μέτρων: Απουσιάζει σε κάθε μέτρο η περιγραφή ξεκάθαρα ρόλου των φορέων υλοποίησης (εποπτικός, συντονιστικός, εκτελεστικός κ.α.) και επιπλέον αναφέρεται στο τέλος του πίνακα μέτρων ότι : Ο πρώτος φορέας είναι ο προτεινόμενος φορέας Υλοποίησης. Οι υπόλοιποι αποτελούν υποστηρικτικούς φορείς για την υλοποίηση του μέτρου. Η λίστα των φορέων υλοποίησης που παρουσιάζεται στο παρόν δεν είναι εξαντλητική ή δεσμευτική. Συνεπώς, θα πρέπει είτε να καθορίζονται οι εμπλεκόμενοι φορείς και οι ρόλοι τους είτε να μην αναφέρονται καθόλου.

3.6 Συνέργειες με άλλα Σχέδια: Το Σχέδιο όπως παρουσιάζεται σε κάθε περίπτωση χαρακτηρίζεται ως πολυθεματικό και απαιτεί υψηλό βαθμό συνέργειας όλων των αρμοδίων υπηρεσιών για την υλοποίησή του. Επιπλέον οι συνεργίες του με τα σχέδια Διαχείρισης Κινδύνου Πλημμυρών (υπό αναθεώρηση), του ΠΕΣΠΚΑ και άλλων επιτελικών σχεδίων αντιμετωπίζονται με απλή αναφορά στα κοινά μέτρα χωρίς ιεράρχηση και βαθμό σπουδαιότητας ως προς την υλοποίηση του περιβαλλοντικού στόχου της οδηγίας 2000/60/ΕΚ ή των άλλων σχεδίων ενώ απουσιάζει μια συνολική πρόταση που να αφορά τον συντονισμό-υλοποίηση.

3.7 Υποστελέχωση υπηρεσιών: Η εφαρμογή των μέτρων απαιτεί εξειδίκευση των φορέων υλοποίησης τόσο σε επιστημονικό προσωπικό, όσο και σε εργαλεία (παρακολούθησης, χρηματοδοτικά εργαλεία, μητρώα ρύπων και πιέσεων κ.α.) με ταυτόχρονη κωδικοποίηση της υπάρχουσας νομοθεσίας αλλά και απλοποίηση νομοθετημάτων όσον αφορά αρμοδιότητες και υλοποίηση. Δεν λαμβάνεται γενικότερα υπόψη η έλλειψη προσωπικού με εξειδίκευση σε διαχείριση χρηματοδοτικών εργαλείων στους φορείς υλοποίησης, ούτε προβλέπονται μέτρα για την επιμόρφωση προσωπικού επάνω σε εργαλεία χρηματοδότησης που θα χρησιμοποιηθούν από τους φορείς υλοποίησης για την εφαρμογή των μέτρων (ΕΣΠΑ ΠΑΑ κλπ).

3.8 Περιβαλλοντική Αδειοδότηση και εφαρμογή μέτρων: Απαραίτητη προϋπόθεση για την εμπρόθεσμη υλοποίηση των προτεινόμενων μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης είναι η τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας σχετικά με την Περιβαλλοντική Αδειοδότηση των υφιστάμενων έργων που προβλέπεται να επηρεαστούν (π.χ. έργα ταμίευσης ύδατος, λειτουργική αναβάθμιση ΕΕΛ, κλπ.) και η λήψη πρόσθετων μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος στις περιπτώσεις που αυτά χωροθετούνται εντός προστατευόμενων περιοχών. Ως παράδειγμα αναφέρεται ότι η αντικατάσταση υπάρχοντων ανοικτών δικτύων άρδευσης των ΤΟΕΒ (μέτρο Β0303) στη φάση χρηματοδότησης του από το ΠΑΑ ή και από το ΕΣΠΑ για να υλοποιηθεί θα πρέπει πρώτα να λάβει χώρα περιβαλλοντική αδειοδότηση του συνόλου των έργων των ΤΟΕΒ, που τυχόν δεν έχουν αδειοδοτηθεί και θα πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις του αρ. 9 του Ν.4014/2011. Αντίστοιχα υφιστάμενα έργα ταμίευσης τα πρέπει να ακολουθήσουν επίσης του αρ. 9 του Ν.4014/2011.

3.9 Χρονοδιάγραμμα εφαρμογής μέτρων: Απουσιάζει χρονοδιάγραμμα εφαρμογής μέτρων, ο σχεδιασμός σε βάθος χρόνου, το κόστος υλοποίησης καθώς και ο καθορισμός του τρόπου χρηματοδότησης (Τακτικές Πιστώσεις φορέων, ΕΣΠΑ κ.α.). Χαρακτηριστικά αναφέρουμε απουσία κοστολόγησης Βασικών μέτρων και τρόπου

χρηματοδότησης (ΚΑΠ, ΕΣΠΑ, κ.α.). Απουσία τρόπου χρηματοδότησης των Συμπληρωματικών Μέτρων κατά συγκεκριμένο Υδατικό Σώμα παρ' ότι υπάρχει ενδεικτική κοστολόγηση.

3.10 Συμπληρωματικό μέτρο Μ04Σ0505: Στους φορείς υλοποίησης να προστεθεί η Περιφέρεια καθόσον στο πλαίσιο του Β0703 «Πρόγραμμα διερευνητικής παρακολούθησης ποιοτικής κατάστασης στα υπόγεια υδατικά συστήματα και στα επιφανειακά σώματα στις περιοχές υφιστάμενων ΧΥΤΑ», το οποίο αποτελούσε συνέχεια και εξειδίκευση Μέτρου του αρχικού εγκεκριμένου Σχεδίου, η ΠΔΕ είχε εντάξει και υλοποιήσει σχετική Πράξη στην ΠΠ 2014-2021 (Δράσεις Παρακολούθησης Υδάτων σε ΧΥΤΑ/Υ και ΕΕΛ για την προστασία των Υδατικών Πόρων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας», κωδ. ΟΠΣ 5000785) ενώ έχει εκδοθεί πρόσκληση από την ΕΥΔ Δυτικής Ελλάδας για την υποβολή νέας πρότασης στην ΠΠ 2021-2027, στην οποία αναμένετε να ενταχθεί σχετική πράξη μέχρι το τέλος του 2023

3.11 Μέτρα Μ04Σ1610, Μ04Σ1611, Μ04Σ1612, Μ04Σ1613 και Μ04Σ1614 Καθορισμός οικολογικής στάθμης λιμνών: Στο πλαίσιο του μέτρου Μ04Β0902: Προσδιορισμός κατώτατης στάθμης φυσικών λιμνών, προσδιορισμός μέγιστου εύρους διακύμανσης στάθμης ταμιευτήρων της 1^{ης} αναθεώρησης η ΠΔΕ έχει ωριμάσει Φάκελο Δημόσιας Σύμβασης (για τις λίμνες της Αιτωλοακαρνανίας) που αφορά πράξη η οποία έχει προϋπολογιστεί στο ΕΠ Δυτικής Ελλάδας 2021-2027 και αναμένεται να εξειδικευτεί έως τέλος του 2023 και να δημοσιευθεί σχετική πρόσκληση. Συνεπώς στους φορείς υλοποίησης των μέτρων Μ04Σ1610, Μ04Σ1611, Μ04Σ1612, Μ04Σ1613 και Μ04Σ1614 που αφορούν τις κατώτατες στάθμες στις φυσικές λίμνες της Αιτ/νίας πρέπει να προστεθεί η Περιφέρεια.

3.12 Μέτρο Μ04Β0701 συνεχιζόμενο, Ενίσχυση περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων και ελέγχων: Δεν λαμβάνεται υπόψη η συνεχής έλλειψη προσωπικού στους φορείς υλοποίησης. Παράδειγμα στο μέτρο Β0701 συνεχιζόμενο προτείνεται οι εντατικοποίηση των ελέγχων στις μεταποιητικές μονάδες που αποτελούν δυνητικές σημειακές πηγές ρύπανσης, παρότι διαπιστώνεται ως πρόβλημα η υποστελέχωση των υπηρεσιών, η οποία σε συνδυασμό με την πολυπλοκότητα της διαδικασίας περιβαλλοντικών ελέγχων κλπ. καθιστά προβληματική την εφαρμογή και άρα την αποτελεσματικότητα του μέτρου γενικότερα. Επιπλέον απαιτείται ιεράρχηση των μεταποιητικών και κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων. Θα ήταν σημαντικό τα γεωχωρικά αρχεία εκτίμησης των ανθρωπογενών πιέσεων να είναι διαθέσιμα στις υπηρεσίες (π.χ. Η αρχική βάση δεδομένων πιέσεων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, μεταποιητικών, κ.α. οι βάσεις δεδομένων που προκύπτουν μετά τις παραδοχές εκτίμησης πίεσης, ώστε στοχευμένα να περιορίζονται οι έλεγχοι σε μονάδες που αποτελούν δυνητική πίεση στα Υδατικά Συστήματα της κάθε ΛΑΠ). Προτείνεται να υλοποιηθεί μετά την ολοκλήρωση του μέτρου Β0702 Καθορισμός κατευθυντήριων γραμμών και ανάπτυξη εργαλείων για τον αποτελεσματικό έλεγχο των απορρίψεων λυμάτων και βιομηχανικών υγρών αποβλήτων, το οποίο θα συμβάλει στο Μ04Β0701

3.13 Προσχέδιο ΕΛ04 Μέτρο Μ04Β0305 (Σελ.306) «Καθορισμός ανωτάτων ορίων αρδευτικών αναγκών καλλιέργειών για ιδιωτικές υδροληψίες» Χρειάζεται καλύτερη τεκμηρίωση σχετικά με το πως προκύπτουν τα ανώτατα όρια αρδευτικών αναγκών ανά στρέμμα, για κάθε είδος καλλιέργειας του Υδατικού Διαμερίσματος.

3.14 Προσχέδιο ΕΛ04 Μέτρο Μ04Β0704 (Σελ.328) «Προϋποθέσεις αδειοδότησης νέων/επέκτασης υφιστάμενων μονάδων υδατοκαλλιέργειας» Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι χωροθετημένες ΠΟΑΥ και πως αυτές επηρεάζουν τα παράκτια Υδατικά Συστήματα. Επίσης τίθεται γενικότερα το ζήτημα της χωροθέτησης των ΠΟΑΥ στα δυτικά παράλια της Αιτ/νίας και κατά πόσο αυτές προσβάλλουν άλλες αντίθετες χρήσεις

3.15 Προσχέδιο ΕΛ04 (Σελ.197) Πίνακας 5-25 «Ετήσιες απολήψεις νερού από τα επιφανειακά ΥΣ της ΛΑΠ Ευήνου (ΕΛ0420)» και (Σελ 199) Πίνακας 5-26 «Ετήσιες απολήψεις νερού από τα επιφανειακά ΥΣ της ΛΑΠ Μόρνου (ΕΛ0421)» Αναφέρεται ότι η ετήσια απολήψιμη απευθείας ποσότητα από την Τεχνητή Λίμνη Ευήνου είναι 242,10 εκ. κμ. /έτος. Επίσης στη σελ. 198 αναφέρεται ότι «Για την τεχνητή λίμνη του Ευήνου η υδρευτική απόληψη των 242,1 hm³ αφορά στην ύδρευση της Αθήνας (ΕΛ06) και βασίστηκε σε δεδομένα της ΕΥΔΑΠ για την περίοδο 2002-2021.»

Αντίστοιχα, από την Τεχνητή Λίμνη Μόρνου η ετήσια απολήψιμη απευθείας ποσότητα είναι 425 εκ. κμ. /έτος και αντίστοιχα στη σελ. 199 αναφέρεται ότι «Για την Τεχνητή Λίμνη του Μόρνου, η υδρευτική απόληψη των 425,0 hm³ αφορά στην ύδρευση της Αθήνας (ΕΛ06) και βασίστηκε επίσης σε δεδομένα της ΕΥΔΑΠ για την περίοδο 2002-2021. Σε αυτή συμπεριλαμβάνεται και η εισροή από τον Εύηνο (242,1 hm³).»

Τα παραπάνω νούμερα φαίνεται να μην συμφωνούν με τη σελίδα 145 του Τεύχους Τεκμηρίωσης με τίτλο «Ανάλυση ανθρωπογενών πιέσεων και των επιπτώσεων τους στα επιφανειακά και στα υπόγεια υδατικά συστήματα» για το Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής (ΥΔ 06) όπου αναφέρεται ότι: «Το μεγαλύτερο τμήμα των αναγκών ύδρευσης και βιομηχανικής χρήσης του ΥΔ06 καλύπτεται κυρίως από απολήψεις επιφανειακών υδάτων που ανήκουν στο ΥΔ04 (φράγματα Μόρνου και Ευήνου). Οι ποσότητες αυτές (εκτός του ΥΔ06) περιλαμβάνονται στις συνολικές απολήψεις της ΕΥΔΑΠ και εκτιμώνται σε 385.943.440 m³.»

3.16 Κρίνεται σκόπιμη η οργάνωση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών-φορέων με σύγχρονο κοινό λογισμικό για την παρακολούθηση μέτρων (π.χ. ενός Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών), έτσι ώστε άμεσα να διαμοιράζεται η πληροφορία στις εμπλεκόμενες υπηρεσίες. Έτσι θα να είναι δυνατή η αξιοποίηση της κεντρικής γεωχωρικής βάση δεδομένων της Γενική Διεύθυνση Υδάτων, η οποία θα ήταν δυνατό να λειτουργεί και ως αποθετήριο και θα εμπλουτίζεται με δεδομένα απ' ευθείας από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες αλλά και αυτές θα αντλούν δεδομένα για την εφαρμογή των μέτρων (αποφυγή υλοποίησης επικαλυπτόμενων δράσεων, παροχή συνολικής εικόνα για τα ύδατα για την χωρική αρμοδιότητα της ΠΔΕ).

3.17 Η αντιμετώπιση της έλλειψης δεδομένων, στη φάση «αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάσταση» των ΥΣ, για συγκεκριμένες περιοχές πιθανά να μπορούσε να αντιμετωπιστεί με την δημιουργία ενός «διαδικτυακής βιβλιοθήκης» ανά ΛΑΠ, με ευθύνη της Γενική Διεύθυνση Υδάτων. Σε αυτό θα μπορούν να αναρτώνται εργασίες και πρωτογενή δεδομένα που έχουν προκύψει από φορείς που κάνουν έρευνα (πανεπιστήμια, φορείς προστασίας, ερευνητικές δομές κ.α.) σε περιοχές ΛΑΠ και σε συγκεκριμένα Υδατικά Συστήματα. Τόσο το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης όσο και η Γενική Διεύθυνση Υδάτων και λοιποί φορείς υλοποίησης, θα μπορούν να αντλούν δεδομένα χρήσιμα και να διαπιστώνεται που χρειάζεται περαιτέρω έρευνα ή πιο επιχειρησιακή παρακολούθηση ή άμεση εφαρμογή δράσεων στο πλαίσιο μέτρων του προγράμματος. Το παραπάνω θα μπορούσε να αποτελέσει νέο μέτρο.

3.18 Στο πλαίσιο της εφαρμογής του μέτρου **B0701** «Ενίσχυση περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων και ελέγχων» προτείνεται η πρόσβαση των εκλεκτικών υπηρεσιών στο μητρώο περιβαλλοντικών ελέγχων καθώς επίσης και η διασύνδεση του με τα υπάρχοντα μητρώα όπως το Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο (**ΗΠΜ**), το Εθνικό Μητρώο Παραγωγών Αποβλήτων (**ΕΜΠΑ**) και με το Εθνικό Μητρώο Σημείων Υδροληψίας (**ΕΜΣΥ**), δεδομένου ότι βιομηχανικές και μεταποιητικές μονάδες μπορεί να χρησιμοποιούν επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα για την παραγωγικές τους διαδικασίες. Επιπλέον στο μητρώο περιβαλλοντικών ελέγχων να καταχωρούνται και τα αποτελέσματα ελέγχων σε φορείς οι οποίοι λειτουργούν με ΠΠΔ.

4. Παρατηρήσεις σχετικά με τα έργα εκτροπής 250 εκ. κμ από τον Αχελώο προς τη Θεσσαλία με επανασχεδιασμό του φράγματος της Συκιάς, προσχέδια ΕΛ04 και ΕΛ08

4.1. Προσχέδιο του ΥΔ ΕΛ08 Θεσσαλίας

Στο προσχέδιο του ΥΔ ΕΛ08 Θεσσαλίας τις σελίδες **279 έως 294** ΚΕΦ 9.2.4 Ανάλυση και αντιμετώπιση ελλείμματος υδατικών πόρων στο ΥΔ της Θεσσαλίας – Προτεινόμενα Μέτρα. γίνεται μια ανασκόπηση του αρχικού ΣΔΛΑΠ ΥΔ08 Θεσσαλίας του 2014 της 1ης αναθεώρησης του 2017 και συγκριτικό αυτών με το προσχέδιο της 2ης αναθεώρησης και όσον αφορά την καλλιεργήσιμη έκταση, τις αρδευτικές ανάγκες, τις διαθέσιμες ποσότητες ύδατος και τα έργα ταμίευσης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ποιοτικής και ποσοτικής έλλειψης νερού **Υποστηρίζεται ότι οι Καλλιεργήσιμες αρδευόμενες εκτάσεις** σύμφωνα με νεότερα στοιχεία του ΟΠΕΠΕΚΕ (2021) ανέρχεται πλέον σε **2.800.000 στρ** αντί περίπου 2.500.000 στρεμμάτων που θεωρούνταν στα προηγούμενα δύο σχέδια ήτοι αυξημένη κατά περίπου **300.000 στρ.** ή περίπου 11%). Το γεγονός αυτό προκαλεί μία αύξηση αναγκών νερού κατά 13.2% σε σχέση με τα 2 προηγούμενα Σχέδια. Το γεγονός αυτό προκαλεί μία αύξηση αναγκών νερού κατά 13.2% σε σχέση με τα 2 προηγούμενα Σχέδια. Δεδομένου ότι υπάρχει διαφορά στην έκταση που δίνουν ότι αρδεύουν οι ΤΟΕΒ, με αυτή των στοιχείων του ΟΠΕΠΕΚΕ συμπεραίνεται ότι στην έκταση περιλαμβάνεται η ελλειμματική άρδευση ή/και οι αγραναπαύσεις και εκτιμάται η ελλειμματική άρδευση σε 74 εκ. κμ ανά έτος.

Πίνακας 9-7: Αρδευόμενες εκτάσεις στο ΥΔ Θεσσαλίας όπως καταγράφονται στο ΣΔΛΑΠ και στις αναθεωρήσεις αυτού

Ομάδες καλλιεργειών - Αρδευόμενες εκτάσεις στο ΥΔ Θεσσαλίας	Στοιχεία 2007* (ΣΔΛΑΠ 2014) (χιλιάδες στρέμματα)	Στοιχεία 2013* (1 ^η Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ 2017) (χιλιάδες στρέμματα)	Στοιχεία 2021** (2 ^η Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ 2023) (χιλιάδες στρέμματα)	Μεταβολή (%) των αρδευόμενων εκτάσεων 2013/2021
Αροτραίες	2.085,3	2.071,0	2.562,5	23,7
Κηπευτικές	85,1	111,0	35,5	-68,0
Δενδρώδεις	284,1	327,7	193,7	-40,9
Άμπελοι	42,4	43,3	36,9	-14,7
Σύνολο	2.497,0	2.553,0	2.828,6	10,8

* Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

** Πηγή: ΟΠΕΠΕΚΕ

Στον παρακάτω πίνακα 9-8 του προσχεδίου παρουσιάζονται ανάγκες σε νερό στη Θεσσαλία για την 2^η αναθεώρηση συγκριτικά με την 1^η αναθεώρηση

Πίνακας 9-8: Ανάγκες σε νερό και διαθέσιμοι υδατικοί πόροι στο ΥΔ Θεσσαλίας (1^η και 2^η Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ)

Μονάδες μέτρησης	στρ.	μ ³ /στρ./έτος	μ ³	μ ³
ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΕ ΝΕΡΟ ΣΤΟ ΥΔ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ				
			1η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ	2η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ
ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΡΔΕΥΣΗΣ (ΓΕΩΡΓΙΑ) 1ης ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ	2.500.000	524	1.310.000.000	
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΡΔΕΥΣΗΣ (2η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ) - ΓΕΩΡΓΙΑ	2.830.000	503		1.423.000.000
ΆΛΛΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ (ΥΔΡΕΥΣΗ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ)			115.000.000	108.000.000
ΣΥΝΟΛΟ			1.425.000.000	1.531.000.000
ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ				

Μονάδες μέτρησης	στρ.	μ ³ /στρ./έτος	μ ³	μ ³
ΑΣΦΑΛΗΣ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΑΠΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΈΡΓΑ ΤΑΜΙΕΥΣΗΣ			168.000.000	220.000.000
ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΠΟΛΗΣΗΣ ΥΠΟΓΕΙΩΝ (μέσες περιβαλλοντικές απαιτήσεις)			620.000.000	620.000.000
ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΘΕΡΙΝΗΣ ΑΠΟΛΗΣΗΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ (μέσες περιβαλλοντικές απαιτήσεις)			160.000.000	180.000.000
ΣΥΝΟΛΟ			948.000.000	1.020.000.000
ΠΟΣΟΤΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ			477.000.000	511.000.000

Οι ανάγκες στη 2η αναθ. φτάνουν τα 1.531.000. 000 κ.μ. το χρόνο έναντι 1.425.000.000 κ.μ/έτος της 1ης αναθεώρησης (αύξηση 106.000.000 κ.μ ανά έτος) με την συνολική διαθέσιμη ποσότητα υδάτων να φτάνει τα 1.020.000.000 κ.μ/έτος (αυξημένη κατά 72 εκ κ.μ.) και το έλλειμα να ανέρχεται στη 2η αναθ. στα 511.000.000 εκ κ.μ έναντι 477.000.000 εκ κ.μ της 1ης αναθεώρησης (αύξηση 34 εκ κ.μ ή περίπου 7,13%). Οι υπολογισμοί έχουν γίνει με ανάγκη νερού 503 κ.μ./στρ/έτος στη 2η αναθεώρηση ενώ στην πρώτη με 524 κ.μ./στρ/έτος.

Διαφωνούμε με την παραπάνω τεκμηρίωση και καταλαβαίνουμε ότι ο υπολογισμός του ισοζυγίου είναι προβληματικός καθώς:

- Τα διαθέσιμα επιφανειακά ύδατα έχουν υπολογιστεί από μοντέλο και όχι από μετρήσεις απορροών στο πεδίο.
- Το αρδευτικό δίκτυο των επιφανειακών δεν γνωρίζουμε αν έχει απώλειες ή αν μέρος αυτού έχει αντικατασταθεί με κλειστούς αγωγούς.
- Επίσης το δίκτυο των ΤΟΕΒ δεν γνωρίζουμε σε τι ποσοστό έχει αντικατασταθεί από κλειστούς αγωγούς και τις απώλειές του.
- Δεν πιστοποιείται η ποσότητα νερού που αντλείται από τις χιλιάδες γεωτρήσεις που υπάρχουν
- Δεν τεκμαίρεται αντιμετώπιση διαρροών δικτύων μετά από 2 διαχειριστικούς κύκλους
- Δεν τεκμαίρεται ποσοτικά το όφελος στην κατάσταση των υδάτων στον τρέχον διαχειριστικό κύκλο για την Θεσσαλία ως αποτέλεσμα σχεδιασμού, υλοποίησης μέτρων και αντιμετώπισης προβλημάτων διαρροών έτσι ώστε να εκτιμάται ακριβώς το έλλειμα.

Τα παραπάνω ενισχύονται στην **Επισκόπηση των σημαντικών ζητημάτων διαχείρισης των υδάτων για το ΥΔ Θεσσαλίας** όπως είναι αναρτημένη στην διαβούλευση

<http://wfdver.ypeka.gr/el/project/consultation-el08-02-2revision-management-issues-gr-2/>

όπου από τους μελετητές αναφέρεται, για τις ετήσιες απολήψεις, ότι: «**Επισημαίνουμε σαν σημαντικό θέμα Διαχείρισης των απολήψεων το γεγονός ότι έχουμε διαφορετική ποσότητα απόληψης από τα Υδατικά μας Συστήματα από την τελική ποσότητα που φτάνει στον χρήστη που οφείλεται σε διάφορους λόγους μεταξύ των οποίων επισημαίνουμε τις μεγάλες απώλειες κατά την μεταφορά με τα υφιστάμενα δίκτυα, την κακή διαχείριση των χρηστών κ.α. που θα πρέπει άμεσα να λυθούν λόγω εξοικονόμησης μεγάλου ποσοστού ύδατος στο ελλειμματικό μας Διαμέρισμα**»

Επιπλέον σύμφωνα με την ίδια επισκόπηση, στην ενότητα: **Άλλα ζητήματα που αναδείχθηκαν και συνδέονται έμμεσα με τη διαχείριση των υδατικών πόρων του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΕΛ08)**, διαπιστώνονται από τους μελετητές (παρατίθενται αυτούσια):

1) Ανεπαρκής κάλυψη των επιφανειακών υδατικών συστημάτων από σταθμούς παρακολούθησης, με περιορισμένα δεδομένα οικολογικών και χημικών παραμέτρων.

2) Ελλείψεις δεδομένων σχετικά με την καταγραφή των απορριπτόμενων ρυπαντικών φορτίων από τον κλάδο της βιομηχανίας και των τεχνολογιών αντιρρύπανσης που εφαρμόζονται.

3) Ελλείψεις στην καταγραφή απολήψεων τόσο για ύδρευση όσο και για άρδευση με αποτέλεσμα οι εκτιμήσεις ποσοτήτων στην άρδευση να γίνονται με βάση τη ζήτηση λαμβάνοντας υπόψη τους τύπους των καλλιεργειών.

4) Οι υπηρεσίες που καλούνται να υλοποιήσουν το Σχέδιο Διαχείρισης ΛΑΠ δεν είναι επαρκώς επανδρωμένες σε αριθμό ή/και σε κατάλληλες ειδικότητες του προσωπικού, τόσο στο επίπεδο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης όσο και στο επίπεδο των Περιφερειών. Διαπιστώνεται επίσης σύγχυση και διασκορπισμός των σχετικών αρμοδιοτήτων για πολλά επιμέρους θέματα που άπτονται της διαχείρισης των υδάτων.

5) Μικρή ανταπόκριση στη συμπλήρωση ερωτηματολογίων ανά πολίτες και φορείς.

6) Μεγάλος αριθμός αιτημάτων αδειών χρήσης και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης των υδάτων σε συνδυασμό με την Υποστελέχωση των Υπηρεσιών με αποτέλεσμα την μεγάλη καθυστέρηση στην καταγραφή των πραγματικών απολήψεων από τα Υδατικά μας Συστήματα για τον υπολογισμό του Πραγματικού Υδατικού Ισοζυγίου.

7) Μεγάλος αριθμός αδήλωτων μέχρι και σήμερα γεωτρήσεων λόγω απουσίας ελέγχων

8) Επισημαίνουμε ότι όλοι οι έλεγχοι που αφορούν τα έργα αξιοποίησης υδάτων είναι πλημμελής έως ανύπαρκτες και σε πολλές περιπτώσεις τούτο οφείλεται στις επικαλυπτόμενες και ασαφείς αρμοδιότητες μεταξύ των υπηρεσιών

Δεν τεκμηριώνεται συνεπώς στο προσχέδιο με κανένα τρόπο πως έχουν αντιμετωπιστεί τα παραπάνω προβλήματα και τι επίπτωση έχουν στους υπολογισμούς του υδατικού ισοζυγίου ώστε αυτοί να θεωρούνται αξιόπιστοι.

Στη πρώτη αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ το έλλειμα του **Πίνακα 9-8** αντιμετωπιζόταν με δέσμη μέτρων εξοικονόμησης και ταμίευσης υδάτων βλέπε **πίνακα 9-10** παρακάτω.

Πίνακας 9-10: Δέσμες μέτρων για την αντιμετώπιση του ελλείματος στο ΥΔ Θεσσαλίας (1^η και 2^η Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ)

Μονάδες μέτρησης	στρ.	m ³ /στρ.	1η	2η
			ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ	ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ
ΑΡΧΙΚΟ ΠΟΣΟΤΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ			477.000.000	511.000.000
ΠΡΩΤΗ ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ				
ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ 1 ^{ης} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ	2.500.000	524		
ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ 2 ^{ης} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ	2.830.000	503		
ΜΕΙΩΣΗ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΜΕ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ - ΜΕΙΩΣΗ ΑΠΩΛΕΙΩΝ		450	185.000.000	150.000.000
ΠΑΡΑΜΕΝΟΝ ΠΟΣΟΤΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ			292.000.000	361.000.000
ΔΕΥΤΕΡΗ ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ				
ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΜΕΝΑ ΕΡΓΑ			87.000.000	57.242.000
ΜΕΙΩΣΗ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΥΠΟΓΕΙΩΝ (μείωση τροφοδοσίας λόγω ταμίευσης)			20.000.000	20.000.000
ΚΑΘΑΡΟ ΟΦΕΛΟΣ ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ			67.000.000	37.242.000
ΠΑΡΑΜΕΝΟΝ ΠΟΣΟΤΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ			225.000.000	323.758.000
ΤΡΙΤΗ ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ				
ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕΡΓΑ			170.000.000	145.220.000
ΜΕΙΩΣΗ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΥΠΟΓΕΙΩΝ (μείωση τροφοδοσίας λόγω ταμίευσης)			30.000.000	25.000.000
ΚΑΘΑΡΟ ΟΦΕΛΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΕΡΓΩΝ			140.000.000	120.220.000
ΤΕΧΝΗΤΟΣ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ			10.000.000	10.000.000
ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΠΕΔΙΝΟΙ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΕΣ			75.000.000	20.000.000
ΤΕΛΙΚΟ ΠΑΡΑΜΕΝΟΝ ΠΟΣΟΤΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ			0	173.538.000

Από τη σύγκριση στον **πίνακα 9-10** διαπιστώνεται ότι:

- Ο στόχος της εξοικονόμησης χρήσης με 450 κ.μ./στρ./έτος και αλλαγή καλλιεργειών αυτό παραμένει ως στόχος και στη 2^η αναθ.
- Η δεύτερη δέσμη μέτρων της 1^{ης} αναθεώρησης που δεν προέβλεπε εκτροπή Αχελώου αλλά υπολόγιζε ποσότητες δρομολογημένων σχετικά ώριμων έργων ταμίευσης αντιμετώπιζε ανάγκες 67.000.000 εκ. κ.μ στη 2^η αναθεώρηση αντιμετωπίζει ανάγκες 37.242.000 εκ. κ.μ.
- Όμοια στη Τρίτη δέσμη μέτρων τα μελλοντικά πρόσθετα έργα ταμίευσης είχαν καθαρό όφελος 140.000.000 εκ κ.μ στη 1^η αναθ. Ενώ στη 2^η αναθεώρηση 120.220.000 εκ. κ.μ. (ως τέτοια θεωρούνται στη 2^η αναθ. Τα φράγματα Πύλης, χαμηλό Μουζακίου, Καλούδα και Νεοχωρίτη, οι ταμιευτήρες Καλού Νερού – Αγίου Αντωνίου, Κουιάδας, Κρανώνα, Μπελμά και Κερασούλας Τρικάλων, το φράγμα στη θέση Δελέρια, το φράγμα Αγιονερίου Ελασσόνας και ο ρουφράκτης Τιτάνου). Οι πεδινόι ταμιευτήρες έχουν μειωμένη απόδοση στη 2^η αναθ. Συμβάλλοντας στη μείωση του ελλείματος με 20.000.000 εκ κ.μ έναντι 75.000.000 εκ κ.μ. στη 1^η αναθ.

Συνεπώς λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, από τα 511.000.000 εκ κ.μ. παραμένει ένα ετήσιο έλλειμμα **173.538.000 εκ. κ.μ/έτος**

Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι ο τρόπος υπολογισμού των αναγκών νερού και το έλλειμμα σε ένα από τα δύο Σχέδια είναι λανθασμένος καθώς αλλού έχουμε υποεκτίμηση και αλλού υπερεκτίμηση δεδομένων ή ερμηνεία κατά το δοκούν.

4.2. Προσχέδιο του ΥΔ ΕΙ04 Δυτικής Στερεάς Ελλάδας

Για την αντιμετώπιση του παραπάνω ελλείματος στη Θεσσαλία, στη 2^η αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ έχουμε επαναφορά του σεναρίου εκτροπής από τον Αχελώο, το οποίο υπήρχε και στο 1^ο ΣΔΛΑΠ για μεταφορά **250 εκ κ.μ το χρόνο**. Η Τεκμηρίωση ανάγκης εκτροπής 250 εκ. κμ, από τον ανάδοχο βρίσκεται στις **σελ 338 έως σελ 342** του κειμένου, και συνιστά το **ΚΕΦ. 9.2.4 Πρόσθετα συμπληρωματικά μέτρα για την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας στα επιφανειακά και υπόγεια νερά του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας**,

Κατά τη σύνοψη της υφιστάμενης κατάστασης (**Σελ.338**) **Ενότητα 9.2.4.Α** υποστηρίζεται ότι ο Αχελώος στο κατάντη του τμήμα είναι ένα απολύτως ρυθμισμένο σύστημα που δεν μπορεί να επηρεασθεί από την απόληψη 250 εκ. κυβικών **χειμερινών απορροών** του άνω ρου αυτού καθώς υπάρχουν διαθέσιμα **0,7 δισεκατομμύρια κ.μ.** και συνεπώς δεν θα λείψουν τα 250 εκ. κ.μ. που θα εκτραπούν στην Θεσσαλία. Επιπλέον αναφέρεται ότι το ποτάμιο σύστημα του Αχελώου, ειδικά στο μέσο ρου, είναι ρυθμισμένο για λόγους μόνο παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας (Κρεμαστά, Καστράκι και Στράτος), ενώ αυτό στην πραγματικότητα είναι ρυθμισμένο και για αντιπλημμυρική προστασία.

Αντίθετα για την Λεκάνη απορροής Πηνειού παραθέτει σειρά προβλημάτων τα περισσότερα από τα οποία όμως δεν διαπιστώνεται να έχουν αντιμετωπιστεί ή μετριαστεί στην πρώτη αναθεώρηση όπως προβλεπόταν με αλλαγή είδους καλλιεργειών, μείωση διαρροών στο σύνολο των δικτύων μεταφοράς και υλοποίηση έργων ταμίευσης στο σχετικό πρόγραμμα μέτρων:

- Σημαντικός αριθμός των υπογείων υδατικών συστημάτων (10 ΥΥΣ από τα 33 στο σύνολο του Υδατικού Διαμερίσματος) βρίσκεται σε κακή ποσοτική κατάσταση και κατ' επέκταση κακή ποιοτική,
- Πολλά ποτάμια επιφανειακά υδάτινα σώματα βρίσκονται επίσης σε καθεστώς υπερβολικής εκμετάλλευσης,
- Η μέση ετήσια ποσότητα υπερεκμετάλλευσης από τους υπόγειους υδροφορείς εκτιμήθηκε με βάση τα μακροχρόνια δεδομένα μετρήσεων στάθμης που υπάρχουν για την περιοχή περί τα **120-150 εκ. κ.μ.** ετησίως. Για να αρχίσουν να επανακάμπτουν σταδιακά οι υπόγειοι υδροφορείς απαιτείται περαιτέρω μείωση των αντλήσεων με συνολική μείωση περί τα **260 εκ. κ.μ.** ανά έτος.
- Εκτιμήθηκε, ότι, εφόσον διακοπεί η παραπάνω υπεράντληση των 300 εκ. κ.μ. ανά έτος, θα απαιτηθούν 50-60, περίπου, έτη για την σταδιακή αναπλήρωση των αποθεμάτων.
- το μέσο ετήσιο ποσοτικό έλλειμμα εκτιμάται σε **511 εκ. κ.μ.** λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αρδευόμενες εκτάσεις σε επίπεδο ΥΔ ανέρχονται σε **2,8 εκ. στρέμματα** περίπου (ΟΠΕΚΕΠΕ 2021)
- από τα συγκριτικά στοιχεία 1ης και 2ης Αναθεώρησης προκύπτει μείωση της μέσης ετήσιας χρήσης νερού ανά τυπικό στρέμμα απαίτησης κατά 4% περίπου (από 524 σε 503 κ.μ./στρ./έτος) που οφείλεται σε συνδυασμό παραμέτρων που δύναται να αφορούν εξοικονόμηση στη μεταφορά μέσω μείωσης απωλειών, εξοικονόμηση στην άρδευση λόγω υιοθέτησης καλύτερων πρακτικών άρδευσης, καθώς και αλλαγές σε καλλιέργειες.
- Μετά την εφαρμογή σειράς μέτρων όπως μείωση απωλειών (αντικατάσταση ανοικτών δικτύων με κλειστά), αλλαγή καλλιεργειών, ανάπτυξη νέων έργων ταμίευσης, και ακόμα και εάν η μέση ετήσια ανά τυπικό στρέμμα απαίτηση μειωθεί στα 450 m³/στρ./έτος, υπάρχει ακόμα **έλλειμμα διαθέσιμων υδατικών πόρων για την κάλυψη των αναγκών στο ΥΔ της Θεσσαλίας που υπολογίζεται σε 175 εκ. κ.μ. ανά έτος.**

Λαμβάνοντας υπόψη τα γενικά στοιχεία παραπάνω για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της Θεσσαλίας, ο ανάδοχος προβαίνει στη **σελ. 341 σε πρόταση δέσμης 4 συμπληρωματικών μέτρων για την εκτροπή και μεταφορά 250 εκ. κ.μ.** σε ετήσια βάση από τη λεκάνη του Αχελώου στη λεκάνη του Πηνειού

Το **πρώτο μέτρο** αφορά την εκπόνηση – επικαιροποίηση μελετών για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου ταμίευσης στον Αχελώο (**ταμιευτήρας Συκιάς**) που θα εξυπηρετεί τη μεταφορά νερού στον Πηνειό και τα **λοιπά τρία μέτρα** αφορούν την υλοποίηση των **τεχνικών έργων για τη μεταφορά των νερών του Αχελώου και την αξιοποίησή τους στο ΥΔ Θεσσαλίας.**

Ειδικότερα στη (Σελ.376) Μέτρο Μ04Σ1101 προτείνεται «Ανασχεδιασμός ταμιευτήρα Συκιάς σε επίπεδο προμελέτης για την εξυπηρέτηση της μεταφοράς 250 εκ. κ.μ. από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού και αδειοδότηση αυτού»

Πιστεύουμε ότι το ζήτημα της απόφασης μεταφοράς υδάτων από ένα Υδατικό Διαμέρισμα σε ένα άλλο δεν είναι απλό, καθώς δεν είναι εύκολη η εκτίμηση των συνεπειών της διαταραχής της υπάρχουσας ισορροπίας του οικοσυστήματος. Κι ενώ η ιδέα της εκτροπής του Αχελώου είναι αρκετά παλαιά και μετρά 60 χρόνια πλέον, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα πρέπει να επαναπροσδιοριστούν με σύγχρονα μέσα και τεχνικές οι πραγματικές ανάγκες σε νερό του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας και κατά πόσο αυτές δεν μπορούν να καλυφθούν από ίδια έργα αξιοποίησης ύδατος ούτως ώστε να δικαιολογούν ένα έργο με τόσο μεγάλο περιβαλλοντικό κόστος

Το Υδατικό Διαμέρισμα Θεσσαλίας, χρειάζεται να εκπονήσει ολοκληρωμένο και σύγχρονο Σχέδιο Διαχείρισης των Υδατικών Πόρων της, ενσωματώνοντας τις ακραίες μεν αλλά όχι και τόσο σπάνιες πια κατακρημνίσεις (Ιανός, Daniel), οι οποίες μεταβάλλουν το υδρογεωλογικό καθεστώς της περιοχής. Αμεση συνέπεια τέτοιων φαινομένων είναι η ανάγκη σχεδιασμού και υλοποίησης φραγμάτων εντός του ΥΔ Θεσσαλίας, τα οποία θα υπηρετούν την αντιπλημμυρική προστασία και την κάλυψη αρδευτικών αναγκών. Με ένα τέτοιο σχεδιασμό είναι πολύ πιθανό να μειωθούν οι σύμφωνα με το προσχέδιο ετήσιες ανάγκες των 250 εκ. κ.μ. και πιθανώς σε τέτοιο βαθμό ώστε μην πληρείται η μελέτη κόστους – οφέλους του ταμιευτήρα Συκιάς.

Σε κάθε περίπτωση, όπως αναφέρεται και στη σελίδα 292 του Προσχεδίου Διαχείρισης ΛΑΠ του ΥΔ Θεσσαλίας (ΕΛ 08) θα πρέπει ουσιαστικά «δύναται να διερευνώνται και να προτείνονται και άλλες λύσεις πέραν των προβλεπόμενων στην 1η Αναθεώρηση των ανωτέρω ΣΔΛΑΠ, από μηδενική βάση» .

Ειδικότερα και όσον αφορά το ευρύτερο **περιβαλλοντικό κόστος** που αφορά την υπόθεση εκτροπής μετά από αξιολόγηση όλου του ιστορικού και των διαθέσιμων για το θέμα μελετών παραθέτουμε στοιχεία που προέκυψαν από την αξιολόγηση των κοινωνικό-οικονομικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων που θα προκληθούν από την εκτροπή.

5. Αξιολόγηση των κοινωνικό-οικονομικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εκτροπή του Αχελώου (Μάρτιος 2023)

Σημαντική απόκλιση από τον αρχικό σχεδιασμό

Το έργο της μερικής εκτροπής του Αχελώου, είχε ως πρωταρχικό στόχο την επίλυση του προβλήματος υδατικού ελλείματος της Θεσσαλικής πεδιάδας. Η πρώτη εξαγγελία του έργου έγινε το 1983, ωστόσο η σημερινή κατάσταση του έργου αποκλίνει κατά πολύ από τον αρχικό σχεδιασμό καθώς η εκτρεπόμενη ποσότητα έχει μειωθεί δραστικά, κάποια έργα έχουν αυτονομηθεί ενώ άλλα είναι ημιτελή. Η τελευταία ΜΠΕ που αφορούσε το σύνολο του έργου εκτροπής εκπονήθηκε το 1995 και αφορούσε την εκτροπή 600 εκ m³ νερού, ενώ στα χρόνια που μεσολάβησαν έχουν ακολουθήσει 4 ακυρωτικές αποφάσεις από το ΣτΕ για το σύνολο του έργου, το οποίο αφορά την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος και την Περιφέρεια Θεσσαλίας με αναμενόμενες επιπτώσεις σε περιβαλλοντικό και οικονομικό επίπεδο.

Υψηλό περιβαλλοντικό κόστος

Όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, μια ενδεχόμενη εκτροπή 250 εκ m³ νερού από τον Αχελώο στην Θεσσαλία και τα έργα που την συνοδεύουν συνεπάγεται την επιβολή ενός περιβαλλοντικού κόστους τόσο στην Θεσσαλία όσο και στην Αιτ/νία. Συγκεκριμένα, η κατασκευή

- του ταμιευτήρα και φράγματος στην Συκιά,
 - της σήραγγας εκτροπής
 - λοιπών υποδομών για την υποδοχή του νερού στην Θεσσαλία στην έξοδο της σήραγγας
- αναμένεται να επιφέρουν ζημιά στο τοπίο, την βιοποικιλότητα και τα ύδατα που αποτιμάται σε **337,5 εκ € ανά έτος επ' αόριστον** από τα οποία τα 74,9 εκ € αντιστοιχούν στο μέρος των έργων που δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα. Το κόστος αυτό κατανέμεται γεωγραφικά κυρίως στη Θεσσαλία και αντιστοιχεί σε σημαντικό ποσοστό της προστιθέμενης αξία του τομέα γεωργίας και για τις δύο περιοχές. (Το κόστος κατανέμεται γεωγραφικά κατά 7% στην Αιτ/νία, 85% στην Θεσσαλία και 8% στις λοιπές περιφέρειες)

Πίνακας 1 Εκτίμηση και γεωγραφική κατανομή του περιβαλλοντικού κόστους*

	Θεσσαλία	Αιτωλοακαρνανία
Απώλεια Περιβαλλοντικής Αξίας	288 εκ €	22 εκ €
% επί του ΑΕΠ	3,4 %	1%
% επί της ΑΠΑ γεωργίας	29 %	11,3 %

Πηγή: * έρευνα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας « Αξιολόγηση των κοινωνικο-οικονομικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εκτροπή του Αχελώου»

Το έργο σχετίζεται με υψηλά κεφαλαιουχικά κόστη για την ορθή αξιοποίηση των υδάτων

Εκτός από το περιβαλλοντικό κόστος, σημαντική επιβάρυνση αναμένεται να επιφέρουν και τα κεφαλαιουχικά κόστη για την κατασκευή των εναπομεινάντων έργων εκτροπής και των απαιτούμενων αρδευτικών υποδομών στη Θεσσαλία που θα πρέπει να τα συνοδεύουν ώστε να γίνει σωστή αξιοποίηση στην περίπτωση μεταφοράς υδάτων στη Θεσσαλία. Ειδικότερα, το κόστος των αρδευτικών υποδομών στη Θεσσαλία έχει υπολογιστεί στα **5,3 δις €**, χρησιμοποιώντας ως δεδομένο τον αριθμό των αρδευόμενων εκτάσεων που αναφέρεται στην ΜΠΕ 1995. Δεδομένου ότι οι αρδευόμενες εκτάσεις έχουν αυξηθεί σχεδόν κατά 40 % σύμφωνα με την 2η αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας (ΥΔ08), αναμένεται σημαντική αύξηση και στο κόστος των υποδομών αυτών οι οποίες είναι απαραίτητες ώστε να εξασφαλιστεί η αξιοποίηση των υδάτων που θα εκτραπούν.

Πίνακας 2 Κεφαλαιουχικά κόστη που συνδέονται με την εκτροπή*

	Θεσσαλία	Αιτωλοακαρνανία
Κεφαλαιουχικό κόστος έργων μερικής εκτροπής	760 εκ €	
Κεφαλαιουχικό κόστος απαιτούμενων αρδευτικών υποδομών	5,3 δις €	352 εκ €

Πηγή: * έρευνα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας « Αξιολόγηση των κοινωνικο-οικονομικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εκτροπή του Αχελώου»

Περιβαλλοντικά και κεφαλαιουχικά κόστη θα αυξήσουν το κόστος αρδευτικού νερού χωρίς τεκμηριωμένη αντίστοιχη αύξηση της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας

Τόσο το περιβαλλοντικό κόστος, όσο και τα κεφαλαιουχικά κόστη που συνδέονται με την εκτροπή και τα έργα υποδομής μετακυλίνουν ανάλογα και στο μοναδιαίο κόστος του αρδευτικού νερού με αποτέλεσμα αυτό να επιβαρυνθεί και στις δύο γεωγραφίες. Η αύξηση στο συνολικό κόστος νερού θα αντιστοιχεί σε ένα σημαντικό ποσοστό της ΑΠΑ κάθε περιοχής και κατά συνέπεια, τα έργα εκτροπής θα πρέπει να οδηγήσουν σε γεωργική ανάπτυξη η οποία θα επιφέρει μια, αντιστοίχου ύψους, αύξηση της ΑΠΑ ώστε να καταστεί το έργο σκόπιμο. Τέτοιου είδους ωφέλεια δεν έχει τεκμηριωθεί επαρκώς στις υφιστάμενες μελέτες.

Πίνακας 3 Ανάλυση κόστους νερού άρδευσης*

	Θεσσαλία	Αιτωλοακαρνανία
Επιπλέον κόστος νερού	+300 εκ €	+ 41 εκ €
Επιπλέον % επί της ΑΠΑ γεωργίας (ΕΛΣΤΑΤ 2020)	+30 %	+ 20 %
Αύξηση επί του μοναδιαίου κόστους άρδευσης (κατανομή στο σύνολο των αρδευόμενων εκτάσεων)	X 3	X 1,2

Πηγή: * έρευνα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας « Αξιολόγηση των κοινωνικο-οικονομικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εκτροπή του Αχελώου»

Σημαντικά θέματα που εγείρει το ΣτΕ δεν έχουν επιλυθεί

Επιπρόσθετα του κόστους, ο ωφέλιμος ρόλος των έργων εκτροπής έχει αμφισβητηθεί από τις αποφάσεις του ΣτΕ οι οποίες ανά τα χρόνια έχουν αναδείξει κενά στη θεμελίωση της αναγκαιότητας του έργου σε σχέση με τις αρνητικές επιπτώσεις που αυτό συνεπάγεται, κενά που δεν έχουν καλυφθεί μέχρι σήμερα.

- Πιο συγκεκριμένα, αναδεικνύεται το θέμα της ελλιπούς εξέτασης εναλλακτικών λύσεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεπάρκειας υδάτινων πόρων στη Θεσσαλία όπως έλεγχος γεωτρήσεων, μικρά έργα αξιοποίησης των υδάτινων πόρων της Θεσσαλίας, και προσαρμογή των καλλιεργειών στη νέα ΚΑΠ, με εγκατάλειψη των υδροβόρων καλλιεργειών και αντικατάσταση των μεθόδων άρδευσης ώστε να μην σπαταλούνται υδάτινοι πόροι.
- Επιπλέον, οι αποφάσεις του ΣτΕ αναδεικνύουν την αδυναμία να αποδειχθεί η σημαντικότητά του σε σχέση με το αρνητικό αντίκτυπο που έχει στο οικοσύστημα αναφέροντας ότι δεν προκύπτει ότι τα αναμενόμενα οφέλη στην άρδευση και ύδρευση της Θεσσαλίας θα προσφέρουν μεγαλύτερα οφέλη στην υγεία και στην ασφάλεια των ανθρώπων καθώς και στη βιώσιμη ανάπτυξη από τη μη υποβάθμιση των επιφανειακών και των υπογείων υδάτων.
- Τέλος, καταδεικνύεται η έλλειψη επαρκών μελετών για την προστασία του οικοσυστήματος και των πολιτιστικών μνημείων που αναμένεται να επηρεαστούν από την εκτροπή.

Παραβίαση ευρωπαϊκών οδηγιών σύμφωνα με το ΣτΕ

Ταυτόχρονα, οι ευρωπαϊκές οδηγίες ορίζουν ένα πλαίσιο σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και των οικοσυστημάτων το οποίο σύμφωνα με το ΣτΕ δεν τηρείται από το έργο μερικής εκτροπής. Συγκεκριμένα γίνεται αναφορά στην οδηγία πλαίσιο για τα νερά (2000/60/ΕΚ) και στην οδηγία των οικοτόπων (92/43/ΕΚ) διατάξεις των οποίων παραβιάζονται από το έργο εκτροπής.

Συμπερασματικά, μέχρι στιγμής δεν έχει τεκμηριωθεί επαρκώς, με βάση τις υφιστάμενες μελέτες για το έργο εκτροπής και τις νομικές αποφάσεις που το αφορούν, ότι τα κόστη τα οποία συνεπάγεται το έργο-περιβαλλοντικά και οικονομικά- αναμένεται να αντισταθμιστούν από τα οφέλη που θα δημιουργήσει, με αποτέλεσμα να μην θεμελιώνεται η αναγκαιότητα συνέχισης των έργων που έχουν ως σκοπό την εκτροπή των 250 εκ m³ στη Θεσσαλία.

Συνοψίζοντας τα προβλήματα του σχεδιασμού της εκτροπής

Στο προσχέδιο 2ης αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ ΕΛ08 Θεσσαλίας :

✓ **υπολογισμός του ισοζυγίου είναι προβληματικός καθώς:**

- Τα διαθέσιμα επιφανειακά ύδατα έχουν υπολογιστεί από μοντέλο και όχι από μετρήσεις απορροών στο πεδίο.
- Το αρδευτικό δίκτυο των επιφανειακών δεν γνωρίζουμε αν έχει απώλειες ή αν μέρος αυτού έχει αντικατασταθεί με κλειστούς αγωγούς.
- Επίσης το δίκτυο των ΤΟΕΒ δεν γνωρίζουμε σε τι ποσοστό έχει αντικατασταθεί από κλειστούς αγωγούς και τις απώλειές του.
- Δεν πιστοποιείται η ποσότητα νερού που αντλείται από τις χιλιάδες γεωτρήσεις που υπάρχουν
- Δεν τεκμαίρεται αντιμετώπιση διαρροών δικτύων μετά από 2 διαχειριστικούς κύκλους
- Δεν τεκμαίρεται ποσοτικά το όφελος στην κατάσταση των υδάτων στον τρέχον διαχειριστικό κύκλο για την Θεσσαλία ως αποτέλεσμα σχεδιασμού, υλοποίησης μέτρων και αντιμετώπισης προβλημάτων διαρροών έτσι ώστε να εκτιμάται ακριβώς το έλλειμα.
- ✓ Δεν τεκμηριώνεται συνενπώς με κανένα τρόπο πως έχουν αντιμετωπιστεί ζητήματα που αναδείχθηκαν και συνδέονται έμμεσα με τη διαχείριση των υδατικών πόρων του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΕΛ08) όπως μεγάλες απώλειες κατά την μεταφορά με τα υφιστάμενα δίκτυα, την κακή διαχείριση των χρηστών κ.α. και τι επίπτωση έχουν στους υπολογισμούς του υδατικού ισοζυγίου ώστε αυτοί να θεωρούνται αξιόπιστοι.
- ✓ Ο τρόπος υπολογισμού των αρδευτικών αναγκών νερού και το έλλειμα σε ένα από τα δύο Σχέδια είναι λανθασμένος καθώς αλλού έχουμε υποεκτίμηση και αλλού υπερεκτίμηση δεδομένων ή ερμηνεία κατά το δοκούν.

✓ Η Λεκάνη απορροής Πηνειού παρουσιάζει σειρά προβλημάτων τα περισσότερα από τα οποία όμως δεν διαπιστώνεται να έχουν αντιμετωπιστεί ή μετριαστεί στην πρώτη αναθεώρηση όπως προβλεπόταν με αλλαγή είδους καλλιεργειών, μείωση διαρροών στο σύνολο των δικτύων μεταφοράς και υλοποίηση έργων ταμίευσης στο σχετικό πρόγραμμα μέτρων

✓ Μια ενδεχόμενη εκτροπή 250 εκ m³ νερού από τον Αχελώο στην Θεσσαλία συνεπάγεται την επιβολή ενός υψηλού περιβαλλοντικού κόστους τόσο στην Θεσσαλία όσο και στην Αιτ/νία και με υψηλά κεφαλαιουχικά κόστη

για την ορθή αξιοποίηση των υδάτων

✓ Περιβαλλοντικά και κεφαλαιουχικά κόστη θα αυξήσουν το κόστος αρδευτικού νερού χωρίς τεκμηριωμένη αντίστοιχη αύξηση της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας

✓ Σημαντικά θέματα και Παραβίαση ευρωπαϊκών οδηγιών σύμφωνα με το ΣτΕ λόγο της όποιας εκτροπής δεν έχουν επιλυθεί

Ο Πρόεδρος σύμφωνα με τις απόψεις της υπηρεσίας **πρότεινε την αρνητική** γνωμοδότηση επί της ΣΜΠΕ του θέματος.

Η Επιτροπή Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας, έχοντας υπόψη:

- 1) Τις διατάξεις του Ν.3852/2010 (ΦΕΚ/Α'/87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» και ειδικότερα τα άρθρα 164 & 186, όπως ισχύουν σήμερα.
- 2) Την υπ' αριθ. 248595/2016 (ΦΕΚ/Β'/4309/30.12.2016) απόφαση Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου «Τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας», όπως ισχύει.
- 3) την υπ' αρ. 07/27-01-2022 (ΦΕΚ 624/Β/14.02.2022) Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου, περί σύστασης Επιτροπής Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας.
- 4) Την υπ' αριθ. 08/27-01-2022 (ΑΔΑ: 6ΩΝΜ7Λ6-917) απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας, περί συγκρότησης της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων ΠΣ ΔΕ.
- 5) Το ισχύον κανονιστικό και θεσμικό πλαίσιο για την προστασία του περιβάλλοντος.
- 6) Τις διατάξεις του Ν.4014/2011 (ΦΕΚ/Α'/209) «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος» όπως ισχύει.
- 7) Τις διατάξεις της ΚΥΑ οικ.1649/45/14.01.2014 (ΦΕΚ/Β'/45/15.01.2014).
- 8) Τις διατάξεις του Ν.4685/2020 (ΦΕΚ 92/Α/7-5-2020) «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις».
- 9) Την υπ' αριθ. πρωτ. 120364/7839/20-11-2023 Σ.Μ.Π.Ε. του έργου του θέματος (Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙ.Π.Α.), Τμήμα Β' (αρμόδια περιβαλλοντική αρχή)).
- 10) Το ανωτέρω έγγραφο με τις απόψεις της υπηρεσίας και την πρόταση του Προέδρου.

ΟΜΟΦΩΝΑ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Γνωμοδοτεί αρνητικά επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για την 2η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04).

Λευκό ψήφισε ο Περιφερειακός Σύμβουλος και μέλος της Επιτροπής κ. Μωραΐτης Νικόλαος.

Το παρόν πρακτικό αφού συντάχθηκε, διαβάστηκε και βεβαιώθηκε, υπογράφεται ως ακολούθως.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΛΑΜΠΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Ακριβές απόσπασμα από τα πρακτικά συνεδριάσεων της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Η Γραμματέας

Καρακωνσταντή Μαρία-Ηλίζα